

102164

DEN NORSKE KIRKES BISKOPER

Rundskriv nr. 12
oktober 1945
om etterkrigstiltak
i menighetslivet.

Til Den norske kirkes prester.

For de forviste biskoper på Lillehammer-Helgøya ble det fremlagt forslag fra et par av prestene om tiltak fra kirkens side med tanke på å bevare og utbygge kontakten med de nye kretser i vårt folk som kirken i krigsårene er kommet i kontakt med.

Saken er blitt drøftet både i preste kolonien under forvisningen og etter frigjøringen, og som et resultat av disse drøftelser er nedenstående betenkning lagt fram for bispemøtet.

De tunge år som kirken har gjennomlevd sammen med vårt folk, har kostet offer, men det har for kirken også vært rike arbeidsår. Visstnok ble det lagt hindringer i veien for arbeidet i menighetene, men nettopp denne situasjon tjente til å klarlegge kirkens stilling i det norske folk. Kampen gjaldt det kristne grunnlaget for vårt folks liv, og det sto om friheten til å forkynne evangeliet, derfor sluttet kristenfolket opp om kirken i en felles fylking.

Men også mange som tidligere hadde stått kirken og dens arbeid mere fjernt, ga på forskjellig vis sin samhörighet med kirken til kjenne. Det viste seg bl. a. i øket tilslutning til gudstjenester og møter og i økonomisk støtte. I lydigheten mot sin Herre opplevde kirken som aldri før samhörigheten med sitt folk.

Det framstiller seg derfor som en oppgave av største betydning for kirken at den godvilje og kjærighet som den har møtt i disse årene, ikke går tapt, men blir gjort fruktbar for fremtiden. Når kirkelivet igjen er vendt tilbake til fredelige forhold, er det fare for at kirken kan miste kontakten med mange av dem som

den har vunnet som sine venner i krigsårene dersom den ikke vier dem en særlig omsorg og setter noe inn på å knytte dem nærmere til kirke og menighet og føre dem inn i det pulserende liv i menigheten.

Da forholdene på de enkelte steder i vårt land både sosialt og menighetsmessig er vidt forskjellige, har vi ansett det rett å avstå fra altfor detaljerte forslag.

Det som skapte indre samling i kirken og vant den nye venner, var at den hadde *et ord fra Gud*. Talt til tidens mennesker skapte det utsyn og viste vei. *Hovedoppgaven* for kirken forblir alltid den samme: å stå midt i folket og med troskap forkynne ordet fra Gud. Og kirkens forkynning må være så livsnær, så inntrengende og klar at den anbefaler seg til ethvert menneskes samvittighet også i dagene som kommer.

Men det gjelder å nå dypere inn i folket med dette ord. Derfor vil en våken og ansvarsbevisst kirke lete etter nye *veier* i tilknytning til den kontakt med folket som naturlig kom i stand i kampens år.

A. Her skal først nevnes *det som kan gjøres overalt og som en begynnelse* — også der hvor det er små forutsetninger, både med hensyn til allerede eksisterende arbeidsformer og med hensyn til mulighet for å starte nye.

Vi har ovenfor pekt på at oppgaven i første rekke fortøner seg som en appell til prestene om å ha kirkens nye venner fra krigsårene i minnet i sin *forkynning*. Det samme gjelder deres *prestegjerning forøvrig*.

Vi nevner *besøk av presten*. Eventuelt også innbydelse til et samvær i prestegården.

Videre en *menighetsfest* arrangert av presten og menighetsrådet, med skriftlige eller helst personlige innbytter.

Det vil allerede ved det som her er nevnt, kunne knyttes personlige kontrakter som kan dyrkes videre og føre til mer varige tiltak.

B. Tilknytning til de lokale kirkelige foreninger.

I de menigheter hvor det er *menighetssamfunn* eller andre organisasjoner av kirkelig og sentral menighetsmessig art, vil det være naturlig at disse foreningers ledelse søker forbindelse med dem som på en eller annen måte har lagt en våknende interesse for dagen. Først vil det da bli tale om en skriftlig eller personlig innbydelse til et særlig møte, siden å innby til de vanlige møter dem som der er håp om å få knyttet nærmere til.

Det samme gjelder kirkelige foreninger av mer spesiell art som virker på menighetsmessig basis, som *kirkeforeninger*, *mannsforeninger*, *grupper* av menn og kvinner, samt *kvinneforeninger* for misjon og veldedighet og spesielle menighetsoppgaver. Det vil være en viktig oppgave for slike sammenslutninger, hver innenfor sitt be kjentskapsområde å søke ved personlig påvirkning å dra til seg noen av dem som har vist forståelse og interesse for vår kirke i dens kamp, eller som på annen måte kanskje under nød og lidelse — har begynt å søke det som hører Guds rike til.

En særlig viktig oppgave tilfaller her *de kristelige ungdomsforeninger*. Mangfoldige av de hvis interesse er vakt — både slike som har begynt å søke Gud og slike som trenger tilskyndelse og hjelp til å søke ham — er nettopp unge mennesker, soldater, sjøfolk, flyktninger, fanger o. s. v. Det kristelige ungdomsarbeid står overfor en overordentlig viktig og rik arbeidstid.

Presten bør på en taktfull, men energisk måte gjøre hva han kan for å aktivisere menighetens foreninger for den oppgave det her gjelder. Da kan der ad den vei utrettes meget. Det blir i mange menigheter en stor garnlenke som på den måten blir satt i sjøen.

C. Nye, særlige arbeidsformer.

1. Grupper av mer privat karakter.

Der hvor forholdene ligger til rette for det, kan det bli tale om å danne grupper av mer privat karakter for å bevare og utbygge de kontakter kirken har fått i denne tid. Det kan bli tale

om en gruppe som søker å samle alle de interesserte. Men det bør også overveies om en ikke ved å danne flere «yrkesgrupper» best vil kunne holde forbindelsen ved like med lag innen menigheten som tidligere sto kirken fjernt, f. eks. arbeiderne.

Gruppene bør helst samles i private hjem, f. eks. en gang om måneden. De bør ha et visst «selskaperlig» preg, idet en sløyfer den vanlige møteformen og legger vekt på et mer personlig betonet samvær i friere former. Men dette gjelder formen, ikke innholdet. Målet er ikke å gi underholdning, men hjelp og tilskyndelse til et liv for Kristus. Holdes dette sjelesørgeriske sikte klart, kan formen avpasses etter forholdene.

Gruppen må ha en klar menighetsmessig basis, og oppgaven er å føre deltakerne inn i menighetslivet og det frivillige kristelige arbeid som er i gang eller som det er mulighet for å ta opp. Derfor må Guds ord og bønn ha en fast plass i alle samvær. Men ved siden av det oppbyggelige må opplysning og studium få en bred plass. Hos dem en vil nå gjennom disse grupper, må en regne med lite kjennskap til Bibelen, kristentroen, kirken og menigheten, gudstjenesten, ytre og indre misjon o. s. v. Ved siden av disse grunnleggende emner vil det i mange høve være fruktbringende å ta opp emner som angår kirkens og de kristnes samfunnsoppgaver.

Den arbeidsform som her vil kunne nyttes med størst fordel, især fordi den aktiviserer alle deltakere, er den som brukes i de ymse *studiegrupper*. En er her riktignok avhengig av dertil egnet studiemateriale, men en vil peke på at det allerede foreligger meget som er brukbart. Det er etter frigjøringen utkommet en rekke bøker og småskrifter om kirkelig-kristelige, moralske og sosiale emner. De kirkelige forlag vil forøvrig være interessert i å skaffe til veie studiemateriale så snart et behov foreligger.

2. Støttegrupper.

Situasjonen legger det mange steder nær å søke dannet en særlig gruppe av formående personer, med sikte på å yte kirken økonomisk støtte, f. eks. til de kirkelige bygningsformål eller til

øket betjening i menigheten. En gruppe av denne art vil ikke være avhengig av møter, iallfall regelmessige møter. Det kommer an på omstendighetene hvordan det bør ordnes i så måte. Som regel vil vel en slik gruppe bli nokså fåtallig.

3. Fastere organiserte grupper eller foreninger.

Enkelte steder kan det være forutsetninger for og trang til en *varig og fastere* organisering av grupper eller foreninger for de formål som den nye situasjon har skapt. Nærmere skal vi ikke gå inn på dette spørsmål. Organisasjon er nyttig for å styrke og bevare livet, men organiseringen må komme som følge av et behov som livet selv har skapt. For alle disse former for sammenlutninger, altså ikke bare for støttegrupper, vil det virke stimulerende om de ved siden av sitt åndelige formål også velger seg en oppgave som de vil realisere eller støtte ved økonomiske fellestiltak.

D. Oppsedningsgrupper.

Vi vil tilslutt peke på en oppgave som i særlig grad pakallier kirkens oppmerksomhet. I kampens tid fant kirken, skolen og hjemmene sammen i det felles ansvar for barna. Store felles oppgaver vil alltid melde seg for disse tre livsbyggende makter. Den moralske oppløsning og utglidning hos barn og ungdom som krigen har ført med seg, vitner inntrengende nok om oppgaver som kaller på friskt og modig initiativ. Det blir et bydende krav at kirken her tar ansvaret opp og søker kontakt med skolens folk og hjemmene, slik at de i fellesskap og målbevisst kan gå inn for å bygge opp folkets moralske og åndelige liv på kristen grunn.

En del vil i første omgang kunne nås ved å arbeide etter de linjer som er antydnet i det foregående. Men oppgavene er så store og av den art at de krever spesielle tiltak.

Bispemøtet oktober 1945 har gjennomgått dette framlegg og har vedtatt å sende det til alle prester. Den måte man kan og vil realisere tankene på, vil være avhengig av lokale muligheter og initiativ. Men i *alle* menigheter foreligger der et kall til å ta seg av det som framlegget peker på.

Det er foreløbig ikke pekt på noe bånd mellom de forskjellige menigheter i denne sak. Intet hindrer imidlertid at en krets av menigheter ordner seg med indre kontakt og utveksling, eventuelt med et par stykker til å holde dette vedlike.

Biskopene vil med interesse erfare hva der måtte komme i gang, og eventuelt være behjelpelige med råd. Til dette kan det -- hvis behovet viser seg å være tilstede -- bli tale om en engere nemnd i hvert bispedømme.